

28-04-2025



GEMEENTE ARNHEM

Inwonersconsultatie

Betekenisvolle participatie

Onderzoeksteam

Marcel Boogers
Inge Lensink
Tim Kunis
Eva van Malsen

Onderzoeksbureau Citisens voerde in opdracht van de gemeente Arnhem een inwonersconsultatie uit onder Arnhemmers. Het doel was om de ervaringen en wensen van inwoners bij participatie te leren kennen. Zijn inwoners weleens betrokken geweest bij de gemeente? Zouden ze dit willen in de toekomst? Waarom wel of niet en op welke manier?

De resultaten van die inwonersconsultatie staan in dit rapport. De gemeente gebruikt de uitkomsten om spelregels voor participatie vast te leggen in een nieuwe participatieverordening en om haar huidige participatiebeleid te evalueren. Want de gemeente Arnhem vindt het belangrijk dat inwoners kunnen meedenken en doen.

Inhoudsopgave – In deze rapportage

Inhoudsopgave – In deze rapportage	2
Aanleiding onderzoek	3
Betekenisvolle participatie: inwoners aan het woord	3
1668 respondenten	3
Belangrijkste resultaten	4
De bereidheid om betrokken te zijn is hoog	4
Eerder betrokken invullers zijn relatief positief over ervaringen	4
Invullers maken graag zelf plannen over de openbare ruimte, groen en mobiliteit	4
Invullers hebben behoefte aan meer informatie en passende manieren om betrokken te zijn	4
Resultaten inwonersconsultatie	5
Leeswijzer	5
Ervaringen met participatie	5
Wensen en voorkeuren met betrekking tot participatie	9
Wensen en voorkeuren participatie algemeen	9
Wensen en voorkeuren overheidsparticipatie	13
Moment en intensiteit van betrokkenheid	14
Tips en ideeën	18
Onderzoeksverantwoording	19
Bijlage 22	

Aanleiding onderzoek

Hoofdstuk 1

Betekenisvolle participatie: inwoners aan het woord

In Arnhem wordt serieus werk gemaakt van participatie. De gemeenteraad en het college van Burgemeester en wethouders hechten grote waarde aan goed contact met inwoners. Ze willen graag dat Arnhemmers betrokken zijn bij de totstandkoming en uitvoering van beleid en plannen van de gemeente en geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving. Zodat de gemeente haar beleid kan verbeteren en aanpassen, voert Necker in samenwerking met de gemeente een evaluatieonderzoek uit naar het huidige participatiebeleid. Ook stelt Necker samen met gemeente Arnhem een participatieverordening op.

Een belangrijk onderdeel van dit proces is het bevragen van inwoners over hun ervaringen, meningen en wensen met betrekking tot participatie. In het kader hiervan voerde onderzoeksbureau Citisens in maart en april 2025 een inwonersconsultatie uit onder de inwoners van Arnhem. Centrale vragen binnen de inwonersconsultatie waren: Zijn inwoners weleens betrokken geweest bij de gemeente? Zouden ze dit willen? Waarom wel of niet en op welke manier? Het onderzoek was in te vullen van 7 maart tot en met 2 april 2025 via www.betrokkenarnhem.nl. De vragenlijst heeft onderzoeksbureau Citisens opgesteld in samenwerking met gemeente Arnhem. Om aandacht te vragen voor het onderzoek werd er een uitgebreide mix aan online en offline middelen ingezet, waaronder online advertenties via Meta (Facebook en Instagram) en DPG Media (AD.nl, NU.nl en regionale titels), berichten op de sociale mediakanalen van de gemeente, een 0800-nummer en papieren vragenlijst, een advertentie in de lokale krant en veld-enquêteurs. Ook werd het onderzoek uitgezet via verschillende lokale organisaties.

1668 respondenten

In totaal hebben 1668 inwoners de vragenlijst ingevuld. Hun antwoorden vormen de basis voor de resultaten die in dit rapport worden beschreven. Dubbele invullers en invullers van buiten de gemeente hebben we via verschillende verificatiemethoden uit de resultaten gefilterd. De resultaten zijn gewogen op de betrokkenheidsprofielen van Citisens¹.

De gemiddelde leeftijd van de invullers is 59 jaar. Een belangrijke kanttekening is dat een groot deel van de deelnemers afkomstig is uit het Digipanel. Ook gaat het om een online vragenlijst, waaraan invullers die digitaal vaardig zijn eerder zullen deelnemen. Hierdoor kan er sprake zijn van selectiebias: de uitkomsten kunnen beïnvloed zijn, omdat invullers van het Digipanel en online georiënteerde invullers voornamelijk de vragenlijst ingevuld hebben. Verdere toelichting op het aantal respondenten en de analyse leest u in de onderzoeksverantwoording.

¹ Onderzoeksbureau Citisens ontwikkelde een eigen segmentatiemodel: de betrokkenheidsprofielen. Deze profielen combineren sociaal-demografische kenmerken met data over de betrokkenheid van inwoners bij hun eigen leefomgeving, hun vertrouwen in instituties, hun politiek zelfvertrouwen, participatiegedrag en communicatievoorkeuren. Meer informatie over de betrokkenheidsprofielen vindt u in de bijlage van dit rapport en op www.citisens.nl/tools/betrokkenheidsprofielen.

Belangrijkste resultaten

Hoofdstuk 2

De bereidheid om betrokken te zijn is hoog

Het overgrote deel van de invullers is bereid om betrokken te zijn bij de gemeente in de toekomst. Zij ontvangen graag informatie over bestaande plannen of geven hun mening of advies over bestaande plannen. Dit doen zij het liefst via online vragenlijsten, het Digipanel of een bewonersavond. Invullers willen vooral betrokken zijn omdat zij het belangrijk vinden dat de gemeente luistert naar inwoners, omdat zij het belangrijk vinden om betrokken te zijn bij hun gemeente, of omdat ze willen helpen om problemen op te lossen.

Een belangrijke kanttekening bij bovenstaande resultaten is dat deze vragenlijst online is uitgezet en dat leden van het Digipanel zijn uitgenodigd om deel te nemen. Hun voorkeuren op het gebied van (toekomstige) betrokkenheid) hangen zeer waarschijnlijk hiermee samen.

Eerder betrokken invullers zijn relatief positief over ervaringen

Ongeveer een derde van de invullers is eerder betrokken geweest bij de gemeente. Bijvoorbeeld door middel van een (online) vragenlijst, als lid van het Digipanel of tijdens een bewonersavond. De grootste groep van deze invullers is neutraal over dit contact. Wel zijn ze positief te spreken over een duidelijk verwachtingspatroon, dat hun bijdrage serieus genomen werd en dat de manier om te participeren bij hen paste.

Invullers maken graag zelf plannen over de openbare ruimte, groen en mobiliteit

Een op de tien invullers maakt graag zelf plannen voor de gemeente, bijvoorbeeld over de openbare ruimte, groenvoorziening, mobiliteit en verkeer. Om zelf met plannen te komen geven deze invullers wel aan dat zij goede begeleiding, ondersteuning en vertrouwen vanuit de gemeente nodig hebben. Ook duidelijke communicatie en informatie is gewenst, alsmede een budget en andere betrokken buurtgenoten.

Invullers hebben behoefte aan meer informatie en passende manieren om betrokken te zijn

Invullers die twifelen of zij betrokken willen zijn of nog niet eerder betrokken zijn geweest geven aan meer behoefte te hebben aan informatie over wat er mogelijk is op het gebied van participatie. Ook in de open vragen geven invullers aan dat goede communicatie en duidelijke informatie cruciaal is in alle fasen van een proces. Daarnaast geven twijfelende of niet eerder betrokken invullers aan dat zij graag meer manieren willen die bij hen passen, of meer makkelijke en laagdrempelige manieren om mee te doen. Voorbeelden zijn kleine projecten of (online) vragenlijsten.

Resultaten inwonersconsultatie

Hoofdstuk 3

Leeswijzer

Dit hoofdstuk biedt inzicht in hoe invullers denken over participatie. In de vragenlijst spreken we over 'betrokken zijn bij de gemeente'. Door de routing in de vragenlijst zijn niet alle vragen aan iedere deelnemer gesteld. Vragen kunnen bijvoorbeeld gesteld worden aan:

- Invullers die eerder betrokken zijn geweest;
- Invullers die niet eerder betrokken zijn geweest;
- Invullers die betrokken willen worden in de toekomst;
- Invullers die betrokken willen worden in de toekomst en dit nog niet zijn geweest;
- Invullers die niet betrokken willen worden in de toekomst;
- Invullers die misschien betrokken willen worden in de toekomst

Daarom vermelden we bij elke vraag welke groep invullers bevraagd is en hoeveel deze vraag hebben beantwoord. Bij vragen met minder dan 100 invullers rapporteren we hele getallen in plaats van percentages. Daarnaast zijn open vragen niet verplicht, dus kunnen het aantal invullers per open vraag verschillen.

Vanwege afronding tellen de percentages soms niet precies op tot 100%. Bij meerkeuzevragen kan het totaal van de percentages juist hoger dan 100% zijn. De categorie 'Weet ik niet / geen mening' is alleen toegevoegd als dit waardevolle extra inzichten oplevert.

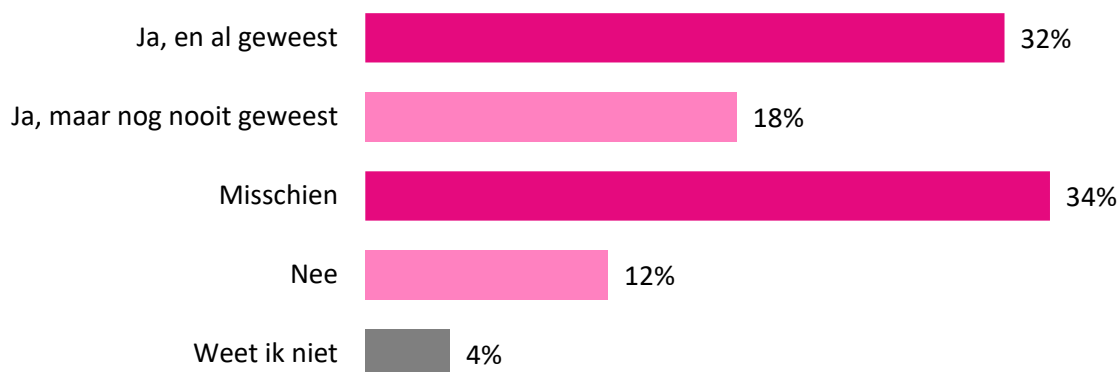
De resultaten van de inwonersconsultatie zijn uitgesplitst naar de leeftijdsgroepen en de 8-gebieden. Meer informatie over de uitsplitsingen zijn te vinden in de onderzoeksverantwoording. Wanneer er verschillen tussen de groepen zijn, vermelden we dit bij de betreffende vraag.

Ervaringen met participatie

Het eerste gedeelte van de vragenlijst ging over de ervaringen van invullers met betrokkenheid van de gemeente. Vragen die daarbij centraal stonden waren bijvoorbeeld: zijn inwoners eerder betrokken geweest? En hoe hebben zij dit ervaren?

In het begin van de vragenlijst werd gevraagd aan invullers of zij betrokken willen zijn bij de gemeente en of zij eerder betrokken zijn geweest. Naast het ophalen van deze informatie, kon door middel van deze vraag ook de juiste vervolgvragen gesteld worden aan invullers. Bijna een derde van de invullers geeft aan betrokken te willen zijn bij de gemeente en dat eerder ook al te zijn geweest. Nog eens 18% wil wel graag betrokken zijn, maar heeft hier nog geen eerdere ervaringen mee. Daarnaast is er een groep van ruim een derde waarvoor geldt dat zij twijfelen of zij betrokken willen zijn. Slechts 12% heeft geen interesse in betrokkenheid bij de gemeente.

Wil je zelf betrokken zijn bij de gemeente? Enkele keuzevraag (n = 1.668)



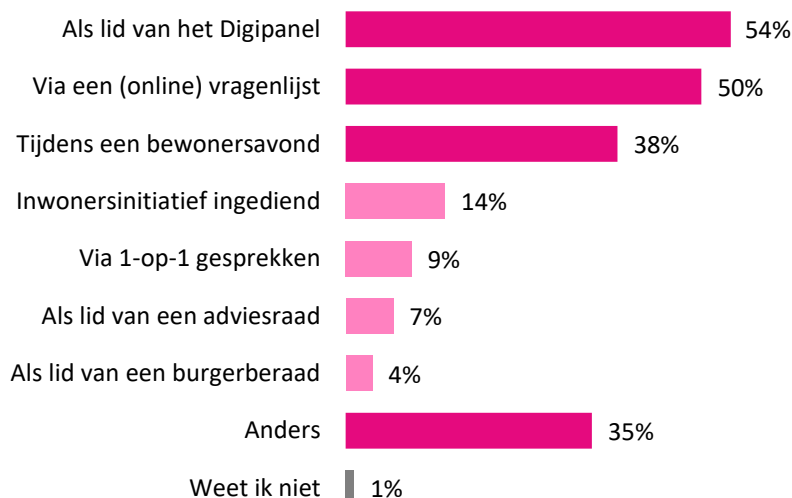
Jongere invullers en invullers uit Elden en de Laar en VKR zijn het minst vaak betrokken geweest
Invullers tussen de 15 en 45 jaar en invullers uit Elden en de Laar en VKR zijn het minst vaak betrokken geweest bij de gemeente, vergeleken met andere leeftijdsgroepen en gebieden in Arnhem. Wel zien we dat jongere invullers (15-45 jaar), vergeleken met invullers uit andere leeftijdsgroepen, vaker betrokken willen worden in de toekomst. Uit de indicatieve resultaten blijkt dat van de jongeren onder de 25 jaar slechts één op de veertien in de toekomst niet betrokken wil zijn. Voor invullers uit Elden en de Laar en VKR geldt juist dat zij het minst vaak betrokken willen worden in de toekomst.²

Aan de invullers die eerder betrokken zijn geweest is gevraagd op welke manier zij betrokken waren. Voor meer dan de helft geldt dat zij lid waren of zijn van het Arnhemse Digipanel, gevolgd door precies de helft die aangeeft een (online) vragenlijst te hebben ingevuld. Nog eens 38% is eerder betrokken geweest door middel van een bewonersavond. Ruim een derde kiest een andere manier van betrokken zijn. In het open antwoord geven zij aan dat dit bijvoorbeeld gaat om een wijkplatform of -initiatief, of dat zij zich in het algemeen inzetten voor de wijk. Anderen zijn lid (bestuurs)lid bij een vereniging of van een werkgroep. Nog een groep geeft aan zich vooral politiek in te zetten, bijvoorbeeld door lid te zijn van een politieke partij of door (vrijwillig) te werken bij een stembureau.

Omdat een groot deel van de invullers afkomstig is uit het Digipanel, kan dit invloed hebben op hun verdere wensen en voorkeuren voor betrokkenheid. Zij zijn immers al gewend om via het Digipanel mee te denken. Daarnaast blijkt dat de helft van de invullers eerder betrokken is geweest via een (online) vragenlijst. Ook dit kan invloed hebben op wensen en voorkeuren. Hierdoor kan sprake zijn van **selectiebias**: de uitkomsten worden beïnvloed doordat een groot deel invullers al bekend is met, of enthousiast zijn over het Digipanel of online participeren.

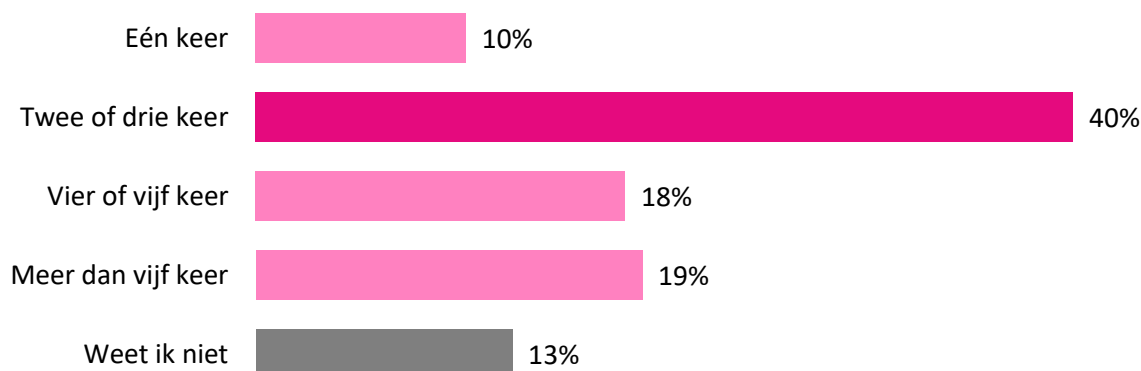
² De grafieken per leeftijdsgroep en 8-gebieden zijn te vinden in de bijlage achteraan dit document.

Je gaf aan dat je al eerder betrokken bent geweest bij de gemeente. Op wat voor manier was je betrokken? Meerkeuzevraag (n = 544, alleen invullers die eerder betrokken zijn geweest)



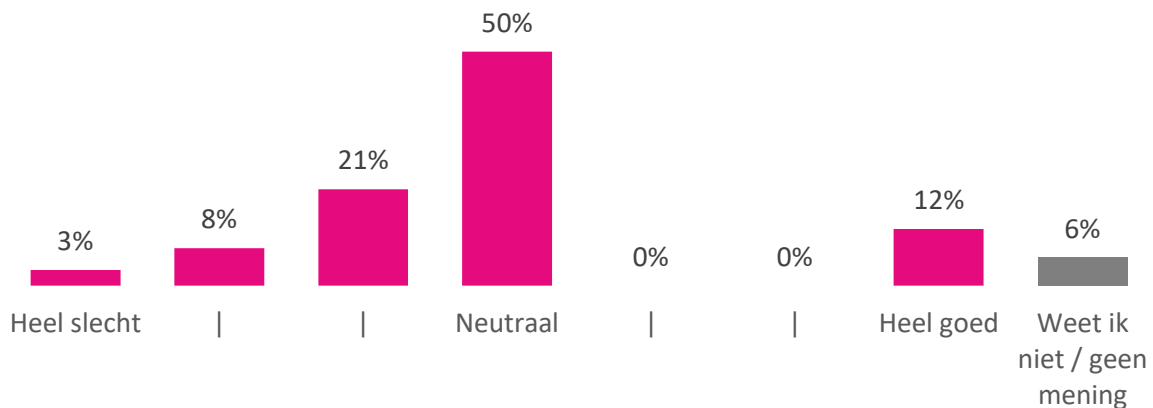
Daarnaast is aan eerder betrokken invullers gevraagd hoe vaak zij betrokken zijn geweest. Voor de grootste groep, 40%, geldt dat zij twee of drie keer betrokken zijn geweest. 19% is zelfs meer dan vijf keer betrokken geweest. 13% weet niet hoe vaak zij precies betrokken zijn geweest.

Hoe vaak ben je betrokken geweest bij de gemeente in de afgelopen 12 maanden? Enkele keuzevraag (n = 544, alleen invullers die eerder betrokken zijn geweest)



Door middel van verschillende vragen en stellingen is onderzocht wat invullers vonden van hun eerdere ervaring met betrokkenheid bij de gemeente. Ten eerste is de algemene vraag gesteld: Hoe heb je dit contact ervaren? We zien dat 50% van de invullers die eerder betrokken waren bij de gemeente neutraal staat tegenover het contact. Bijna een derde staat in meer of mindere mate negatief tegenover het contact tijdens hun betrokkenheid. 12% vond het contact heel goed.

Hoe heb je dit contact ervaren? Slider zevenpuntschaal (n = 544, alleen invullers die eerder betrokken zijn geweest)



Aan invullers is de mogelijkheid gegeven om verder uit te weiden over hun eerdere betrokkenheid. Invullers gebruiken dit vooral om specifieke voorbeelden te geven van manieren waarop ze betrokken waren. Zo benoemen invullers online vragenlijsten, het Digipanel, een bewonersavond, vrijwilligerswerk, lid van een werkgroep of burgerberaad, of (vrijwillig) werken bij een stembureau.

Kun je meer vertellen over hoe je betrokken was bij de gemeente? Open vraag (n = 358, alleen invullers die eerder betrokken zijn geweest)

"Meegedaan met Politieke Avond en vragenlijsten ingevuld en ideeën gedeeld."

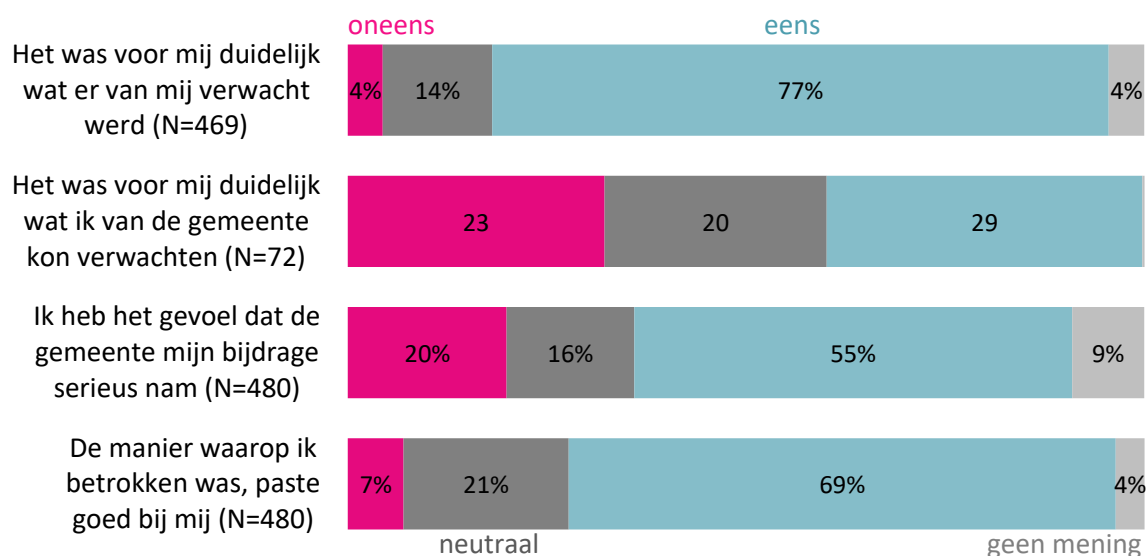
"In een werkgroep, ondersteund door de gemeente, onderzocht hoe de woningen kunnen worden verduurzaamd en van het gas af kunnen."

"Ik vul met regelmaat de vragenlijsten in die ik krijg. Dat geeft een gevoel van betrokkenheid. Ook voel ik mezelf meer betrokken bij de zaken die er binnen de gemeente spelen."

Aan eerder betrokken invullers zijn nog een aantal specifieke stellingen voorgelegd over hun betrokkenheid. Zo is aan hen gevraagd of het voor hun duidelijk was wat hun rol en de rol van de gemeente was. 77% van de invullers die eerder betrokken waren bij een initiatief vanuit de gemeente geeft aan dat voor hen duidelijk was wat er van hen werd verwacht. Voor invullers die zelf een inwonersinitiatief hadden ingediend was voor 29 van de 72 invullers duidelijk wat ze van de gemeente konden verwachten, terwijl het voor 23 van de 72 invullers onduidelijk was.

Ook is aan eerder betrokken invullers gevraagd of ze het gevoel hadden dat de gemeente hun bijdrage serieus nam. Voor iets meer dan de helft geldt van wel, terwijl twee op de tien invullers het gevoel hadden dat hun bijdrage niet serieus werd genomen. Als laatste is gevraagd of de manier van betrokkenheid volgens invullers bij hen paste. Ongeveer zeven op de tien vonden de manier van betrokken zijn passend voor hen.

Wat vind jij? Slider zevenpuntschaal, alleen invullers die eerder betrokken zijn geweest³



Wensen en voorkeuren met betrekking tot participatie

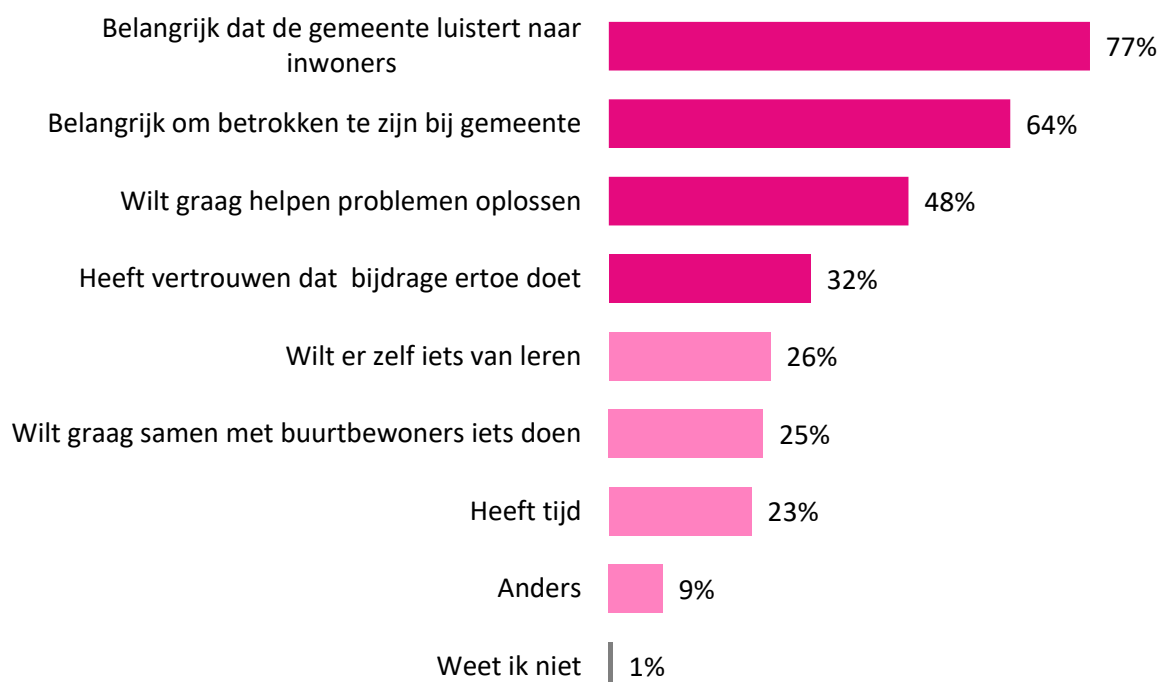
Het tweede gedeelte van de vragenlijst ging over de wensen en voorkeuren die invullers hebben met betrekking tot inwoners- en overheidsparticipatie. Vragen die daarbij centraal stonden waren bijvoorbeeld: Waarom willen inwoners wel of niet betrokken zijn? Wat zou hen helpen om betrokken te zijn? Op welke manier en wanneer worden zij het liefst betrokken?

Wensen en voorkeuren participatie algemeen

Aan de invullers die eerder aangaven betrokken te willen zijn bij de gemeente is gevraagd waarom dit zo is. Hierin zien we dat invullers het voornamelijk belangrijk vinden dat de gemeente luistert naar inwoners (77%), maar dat een kleiner gedeelte (32%) het vertrouwen heeft dat hun bijdrage er echt toe doet. Daarnaast vinden invullers het belangrijk om betrokken te zijn bij de gemeente (64%) en willen zij graag helpen om problemen op te lossen (48%).

³ De eerste stelling is voorgelegd aan invullers die hebben meegedaan aan een participatie initiatief van de gemeente, terwijl de tweede stelling is voorgelegd aan invullers die betrokken zijn geweest door middel van een inwonersinitiatief. De derde en vierde stelling zijn voorgelegd aan alle invullers die eerder betrokken zijn geweest bij de gemeente, met uitzondering van invullers die een 'anders' categorie kozen bij de manier van betrokken zijn.

Je gaf aan graag betrokken te zijn bij de gemeente. Waarom? Meerkeuzevraag (n = 869, alleen invullers die betrokken willen zijn)

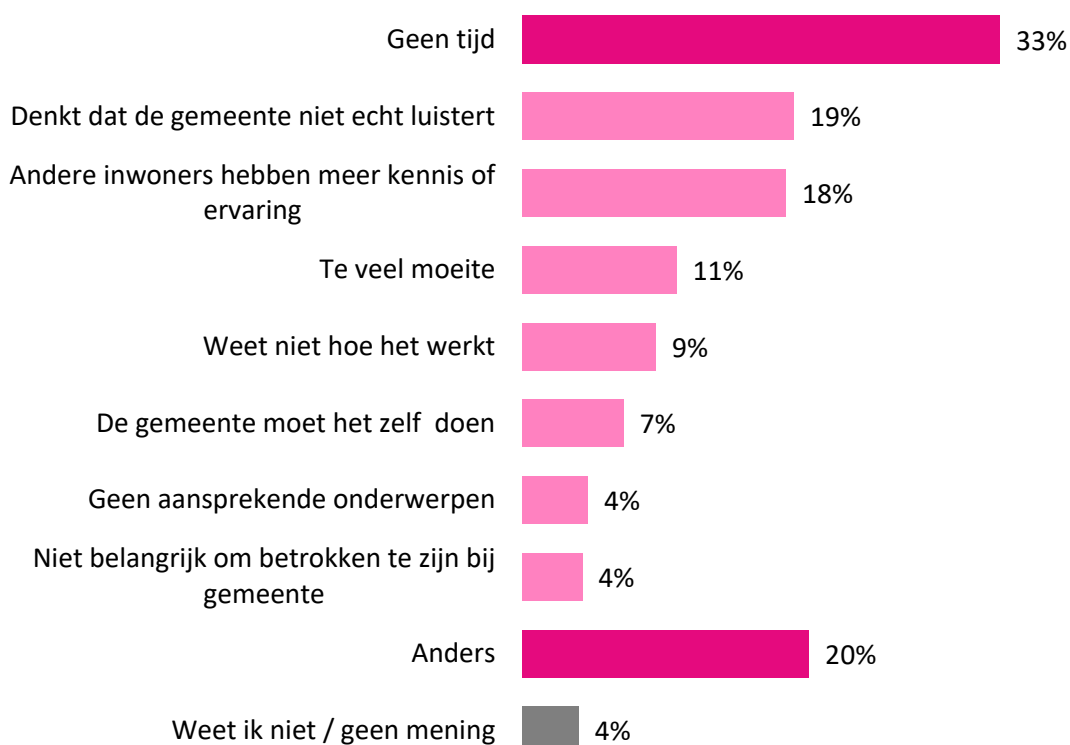


Jongere invullers en oudere invullers over motieven om te participeren

Hoewel de rangorde van de redenen om te participeren voor de verschillende leeftijdsgroepen grotendeels hetzelfde is, zien we dat bepaalde motieven vaker worden gekozen door jongere invullers (15-45 jaar). Zij geven bijvoorbeeld vaker aan, vergeleken met andere leeftijdsgroepen, dat ze het belangrijk vinden om betrokken te zijn bij de gemeente en dat ze graag helpen om problemen op te lossen. Ook hebben ze meer vertrouwen dat hun bijdrage ertoe doet. Oudere invullers (65+) geven vaker aan dat ze de tijd hebben om betrokken te zijn.

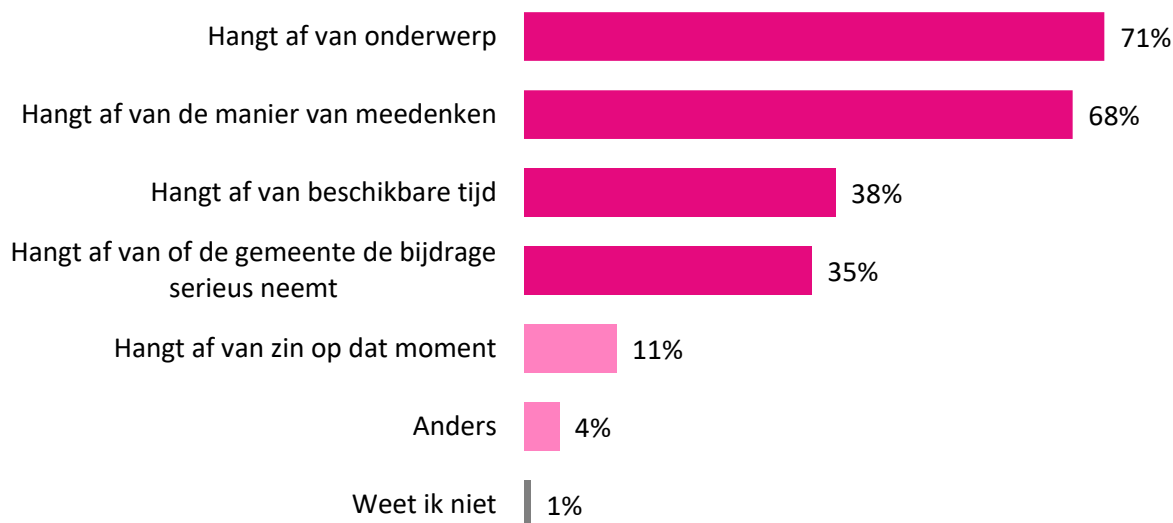
Invullers die eerder aangaven niet betrokken te willen zijn bij de gemeente noemen vaker praktische obstakels om betrokken te zijn. Zo geeft een derde aan geen tijd te hebben om betrokken te zijn. Een groot deel van de invullers die een andere reden kiest (20%), noemt bijvoorbeeld leeftijd en gezondheidsproblemen die hen hinderen bij betrokkenheid.

Je gaf aan niet betrokken te willen zijn bij de gemeente. Waarom niet? Meerkeuzevraag (n = 182, alleen invullers die niet betrokken willen zijn)



Een groep invullers gaf eerder aan misschien betrokken te willen zijn bij de gemeente. Toekomstige betrokkenheid hangt voor hen vooral af van het onderwerp waar het over gaat (71%) en de manier van meedenken (68%). Ook hier spelen praktische redenen een rol: 38% geeft aan dat hun betrokkenheid afhankelijk is van de tijd die ze hebben. Daarnaast geeft ruim een derde aan dat het ervan afhangt of de gemeente hun bijdrage serieus neemt.

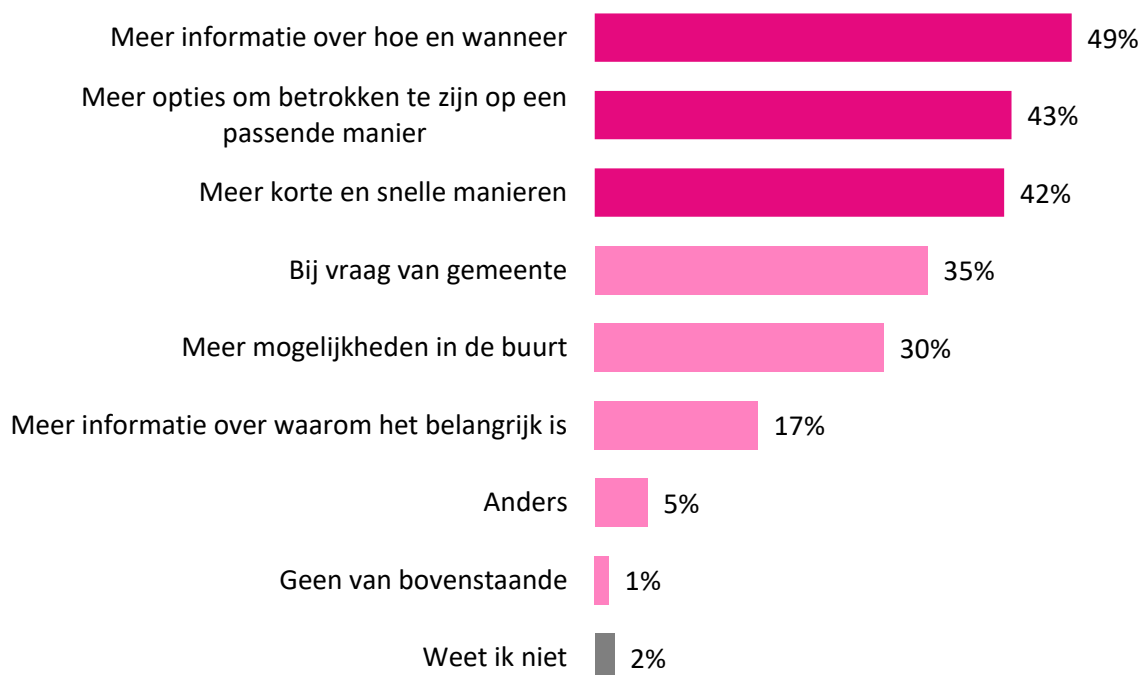
Je gaf aan misschien betrokken te willen zijn bij de gemeente. Waarom? Meerkeuzevraag (n = 553, alleen invullers die misschien betrokken willen zijn)



Een grote groep invullers zou ik de toekomst (misschien) wel betrokken willen zijn bij de gemeente, maar zijn dit nog niet eerder geweest. Aan hen is gevraagd wat zou helpen om toch betrokken te worden bij hun gemeente. Zij zijn dit namelijk niet eerder geweest. Uit de antwoorden blijkt dat zij vooral behoefte hebben aan meer informatie over de mogelijkheden, laagdrempeligheid en in zekere mate maatwerk: zij hebben meer informatie nodig over hoe en wanneer ze betrokken kunnen zijn (49%), meer opties om betrokken te zijn op een voor hen passende manier (43%) en meer korte en snelle manieren om betrokken te zijn (42%).

Je gaf aan nooit eerder meegedacht of meegewerkt te hebben met de gemeente, maar dat je dit (misschien) wel wilt. Wat zou jou helpen om toch betrokken te zijn bij de gemeente?

Meerkeuzevraag (n = 873, alleen invullers die niet eerder betrokken zijn geweest bij de gemeente, maar dit wel willen of misschien wel willen)

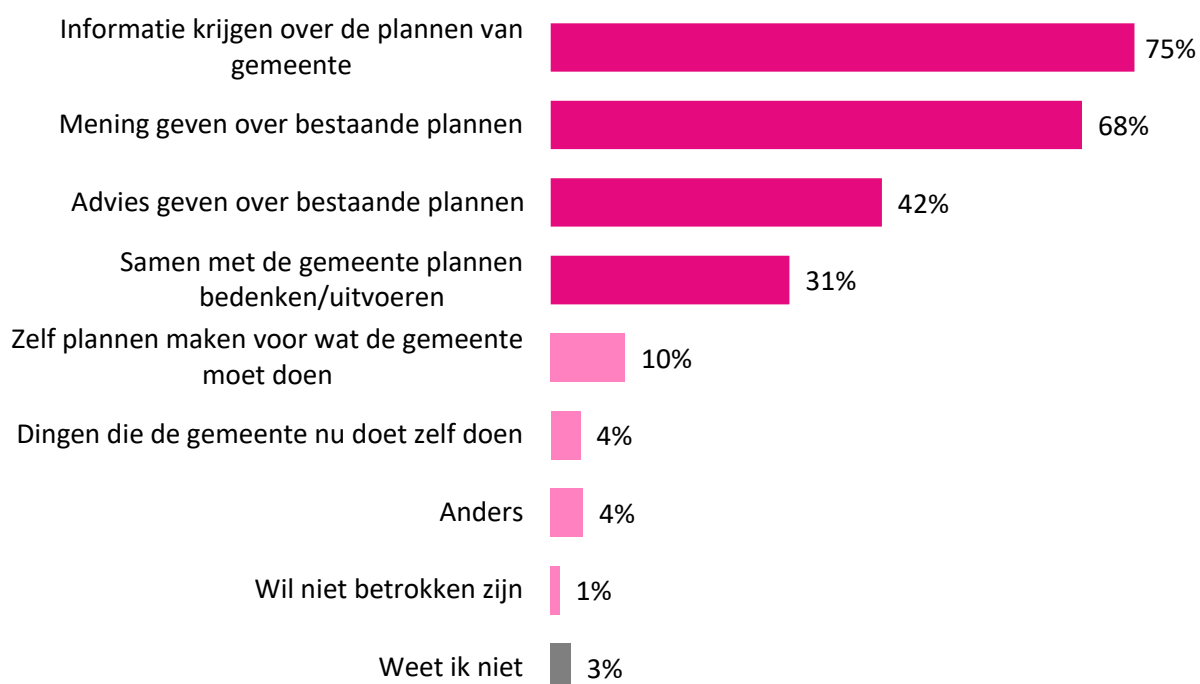


Jongere invullers hebben meer behoefte aan laagdrempelige participatie

Jongere invullers (tussen de 15 en 45 jaar) geven vaker dan oudere stadsgenoten aan dat zij behoefte hebben aan opties om betrokken te zijn die bij hen passen, dat ze behoefte hebben aan korte en snelle manieren om te participeren en aan meer mogelijkheden bij hen in de buurt. Dit heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met drukte en weinig tijd om te participeren: slechts 15% van de invullers tussen 15 en 45 jaar geven aan dat ze betrokken zijn omdat ze hier tijd voor hebben.

Betrokken zijn kan op verschillende manieren. Inwoners kunnen ervoor kiezen om alleen op de hoogte te blijven van wat er gebeurt, maar ze kunnen ook zelf actief dingen doen. Aan de invullers die (misschien) betrokken willen zijn is gevraagd op welke manier zij dit voor zich zien. Voor drie op de vier invullers geldt dat zij graag informatie ontvangen over de plannen van de gemeente. Daarop gevolgd geeft 68% graag hun mening over bestaande plannen en geeft 43% graag advies hierover. Drie op de tien invullers bedenken of voeren graag samen met de gemeente plannen uit en 10% maakt graag zelf plannen voor wat de gemeente moet doen. Hieruit blijkt dat de meest intensieve manieren van participatie het minst populair zijn, terwijl informatie ontvangen en de minder intensieve manieren van participatie juist vaker gekozen worden.

Betrokken zijn kan op verschillende manieren. Hoe wil jij betrokken zijn bij de gemeente Arnhem?
Meerkeuzevraag (n = 1.486, alleen invullers die (misschien) betrokken willen zijn)



Wensen en voorkeuren overheidsparticipatie

De gemeente Arnhem wil ook ideeën van inwoners ondersteunen. Inwoners kunnen de gemeente daarom betrekken bij hun eigen idee of plan. Dit wordt ook wel overheidsparticipatie genoemd. De volgende resultaten gaan over overheidsparticipatie.

Een aantal invullers (10%) gaf eerder aan graag zelf plannen te maken voor wat de gemeente moet doen. Aan hen is gevraagd waar zij dan graag plannen over maken. Veruit het meest noemen deze invullers onderhoud van de openbare ruimte en groenvoorzieningen. Ook afval wordt een aantal keer genoemd. Andere invullers maken graag plannen over mobiliteit, in het specifiek voor bepaalde (gevaarlijke) verkeerssituaties.

Je gaf aan graag zelf plannen te maken voor wat de gemeente moet doen. Waar zou je graag plannen over willen maken? Open vraag (n = 135, alleen invullers die graag zelf plannen maken)

"Versmallen van alle wegen tot één rijstrook om doorgaand autoverkeer te verminderen. Dat geeft ruimte om meer groen aan te planten."

"Inderdaad over groen voor mijn woning bijvoorbeeld. Daar ligt nu een flink stuk stoep dat vergroend kan worden. (...) Ik heb verstand van inheemse planten, en zou zelf een mooi plan willen bedenken en het tuintje onderhouden."

"Veiligheid in de buurt vergroten door aanpassing wegen en snelheid terugbrengen. Meer snelheidscontroles op tijden buiten de spits en minder rechte wegen die nú uitnodigen tot hardrijden. Denk ook aan drempel. Parkeerproblemen aanpakken, er wordt veel buiten de vakken geparkeerd."

Aan hen is ook gevraagd wat zij nodig zouden hebben om zelf met plannen te komen. Voor deze invullers geldt dat zij graag goede begeleiding, ondersteuning en vertrouwen vanuit de gemeente zouden willen. Daarnaast is duidelijke communicatie en informatie nodig over wat er mogelijk is en hoe inwoners een plan zouden kunnen opzetten en aandragen. Praktisch gezien noemen invullers ook dat er budget nodig is en dat ze andere betrokken buurtbewoners nodig hebben om hun plannen vorm te geven.

Wat zou je hiervoor nodig hebben? Open vraag (n = 118, alleen invullers die graag zelf plannen maken)

"Korte lijnen met de juiste instanties en personen om dit te kunnen realiseren."

"Ik weet niet hoe ik in dit geval iets zou kunnen bewerkstelligen. Waar zou ik moeten beginnen. Wie kan ik bellen, waar kan ik dit aankaarten etc. etc."

"Tijd en medestanders."

Inwoners en ondernemers kunnen hun gemeente uitdagen om taken van de gemeente over te nemen.

Bijvoorbeeld als zij denken dat ze het slimmer, beter of goedkoper kunnen doen dan de gemeente. Dit wordt ook wel het uitdaagrecht genoemd. Aan alle invullers is via een open vraag gevraagd welke dingen zij liever zelf zouden doen in plaats van de gemeente. Een deel van de invullers geeft aan geen behoefte, tijd of interesse te hebben in het overnemen van taken, bijvoorbeeld omdat zij het de taak van de gemeente vinden of omdat ze hier eigenlijk nog nooit over na hebben gedacht. Sommige invullers geven ook aan dat ze zich wel in willen zetten, maar dan wel in samenwerking met de gemeente, en niet alleen (met buurtbewoners). Maar een andere groep benoemt wel voorbeelden die ook eerder aangehaald zijn. Zo noemen zij weer onderhoud van de openbare ruimte en het beheren van de groenvoorzieningen, specifiek het onderhouden van (moes- of buurt)tuinen, grasvelden en parken en het opruimen van afval.

Welke dingen doe je liever zelf in plaats van de gemeente? Open vraag (n = 542)

"Eigenlijk vind ik dit een zwaktebod van de gemeente! Het zou niet moeten dat de burger taken over gaat nemen van de gemeente omdat de gemeente het niet doet!"

"Ik werk liever samen, dan alles alleen."

"Zwerfafval opruimen, grasveldje voor ons huis bijhouden."

"Groenbeheer in de wijk zou ik met een aantal buurtbewoners op een paar plekken willen overnemen. Ook de inrichting van het park bij de BTV Elderveld zou ik graag deels medevormgeven."

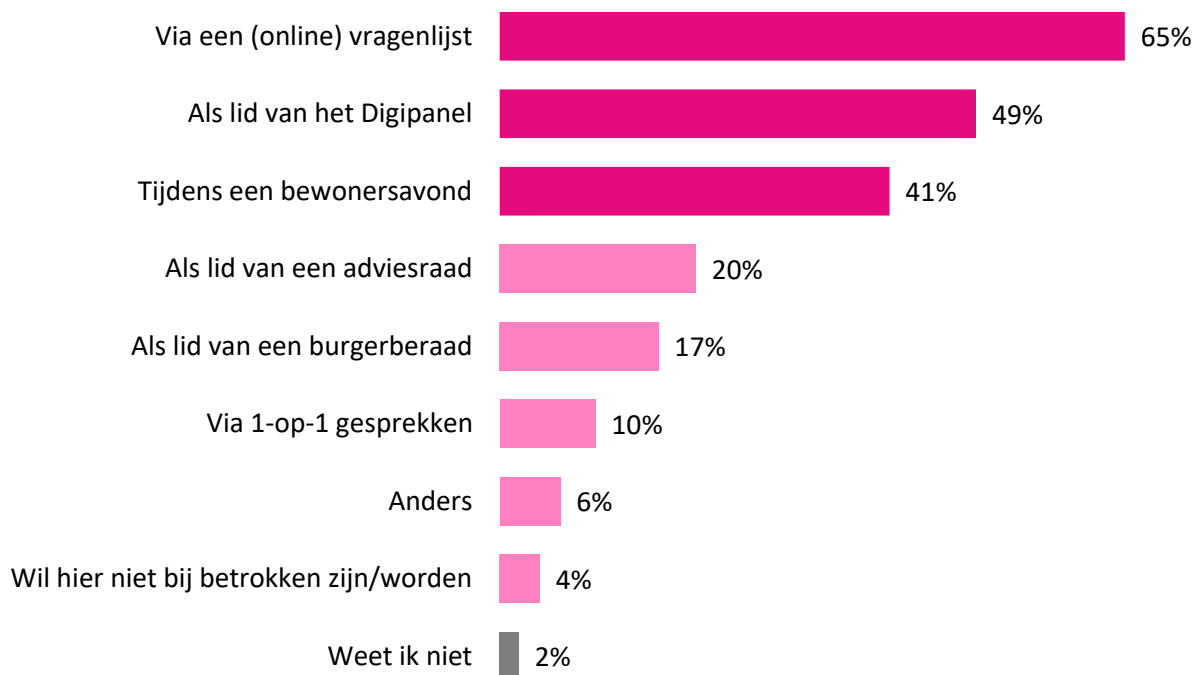
Moment en intensiteit van betrokkenheid

Om wat dieper in te gaan op de betrokkenheid, zijn aan invullers drie verschillende scenario's voorgelegd waarbij zij betrokken kunnen zijn: bij een klein project in hun buurt of wijk, bij een groter project, en bij het aanpassen of opstellen van beleid. Aan hen is vervolgens gevraagd op welke manier zij betrokken willen zijn.

Voor een klein project geldt dat invullers vooral betrokken willen zijn via een (online) vragenlijst (65%) of het Digipanel (49%). Vier op de tien invullers gaat graag naar een bewonersavond over een klein project in hun wijk of buurt. Hierbij is het belangrijk om in het achterhoofd te houden dat een groot deel van de invullers ook aan deze vragenlijst heeft deelgenomen via het Digipanel.

Stel, de gemeente start een project in jouw buurt of wijk. Hoe wil jij betrokken zijn?⁴

Meerkeuzevraag (n = 1.668)



Bij een groter project in de wijk of buurt is een (online) vragenlijst nog steeds de populairste optie, maar geven zes op de tien invullers ook aan graag naar een bewonersavond te gaan. Betrokken zijn via het Digipanel is een even populaire optie (49%) bij een groot project als bij een klein project. Ook bij dit scenario is het belangrijk om in het achterhoofd te houden dat een groot deel van de invullers aan deze vragenlijst heeft deelgenomen via het Digipanel.

⁴ De exact geschetste scenario's waren:

- Een project in jouw buurt of wijk. Bijvoorbeeld het plaatsen van extra bomen of een bankje in de straat.
- Een groter project in jouw buurt of wijk. Bijvoorbeeld het bouwen van nieuwe huizen in jouw buurt of het opnieuw inrichten van de straat.
- Beleid aanpassen of nieuw beleid maken. In beleid schrijft de gemeente de belangrijkste plannen en doelen op.

Stel, de gemeente start een groter project in jouw buurt of wijk. Hoe wil jij betrokken zijn?

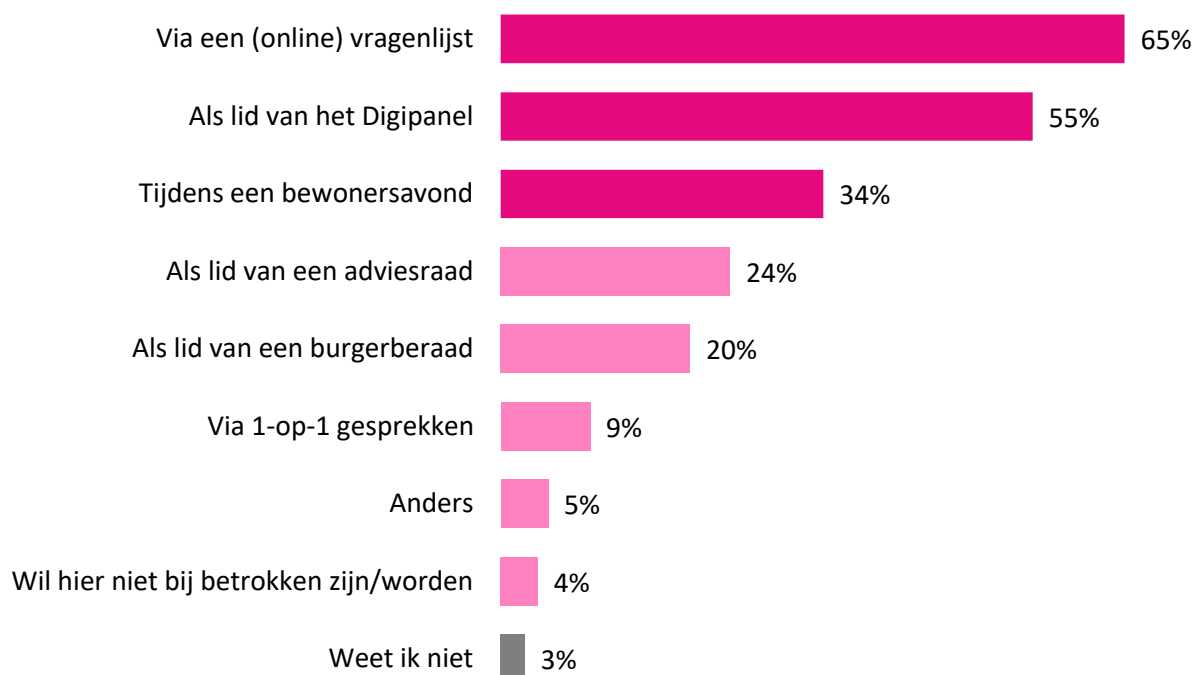
Meerkeuzevraag (n = 1.668)⁴



Als het gaat om het aanpassen of opstellen van nieuw gemeentelijk beleid, zijn de (online) vragenlijst (65%) en lid zijn van het Digipanel (55%) de meest gekozen opties. Ongeveer een derde gaat daarnaast graag naar een bewonersavond. Ook bij dit scenario is het belangrijk om in het achterhoofd te houden dat een groot deel van de invullers aan deze vragenlijst heeft deelgenomen via het Digipanel.

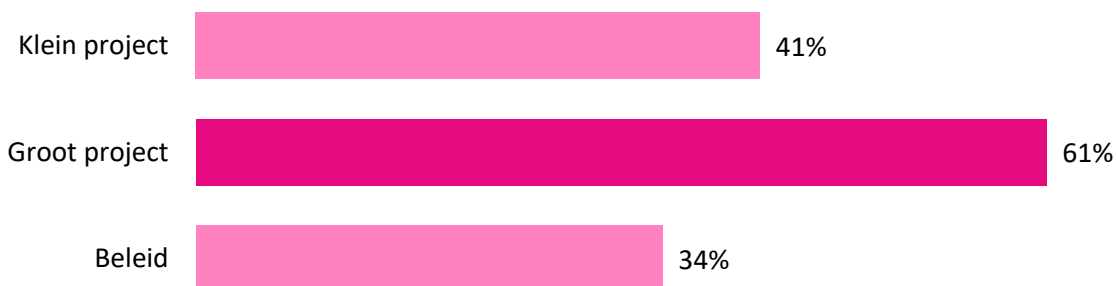
Stel, de gemeente gaat haar beleid aanpassen of nieuw beleid maken. Hoe wil jij betrokken zijn?

Meerkeuzevraag (n = 1.668)⁴



Als we kijken naar de verschillende situaties, zien we dat dezelfde top drie consequent blijft bestaan: online vragenlijsten, lid zijn van het Digipanel en de bewonersavond. Wel verschilt per situatie hoe vaak de antwoordopties gekozen worden. De (online) vragenlijst is bij alle drie de opties het meest populair, maar het verschilt wel in hoeverre de invullers betrokken willen worden door middel van een bewonersavond. Waar invullers minder graag naar een bewonersavond gaan bij een wat abstracter onderwerp, zoals beleid (34%), gaan zij liever naar een bewonersavond als er een groot project in hun wijk of buurt wordt gestart (61%). Een verklaring hiervoor kan zijn dat dit voor hen directe invloed heeft op hun leefomgeving.

Betrokken zijn via een bewonersavond Antwoordoptie van meerkeuzevraag (klein project n = 680; groot project n = 1026; beleid n = 583)



Jongere invullers denken het liefst mee via (online) vragenlijsten

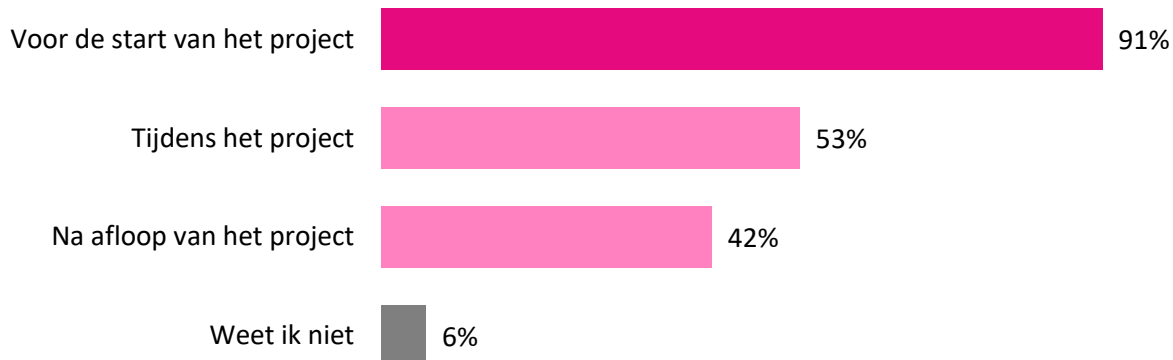
Uit de resultaten blijkt dat in alle scenario's invullers tussen de 15 en 45 jaar, vaker dan oudere invullers, aangeven dat zij graag meedenken via een (online) vragenlijst of via het Digipanel. Dit komt overeen met de eerdergenoemde voorkeur om te participeren op snelle en makkelijke manieren.

Kleine verschillen tussen gebieden wat betreft de scenario's

Enkele verschillen zijn te zien tussen de 8-gebieden. Zo zien we dat invullers uit Elden en de Laar in alle scenario's het minst graag betrokken zijn. Daarnaast zien we dat invullers uit Presikhaaf vooral graag zo lokaal mogelijk betrokken zijn: zij zijn minder graag betrokken bij beleidsplannen of -aanpassingen.

Als laatste is aan invullers gevraagd wanneer zij betrokken willen worden: voor de start van het project (bij het bedenken van plannen), tijdens het project (bij de uitvoering) of na afloop van het project (bij het formuleren van verbeterpunten). Hier zien we dat bijna alle invullers betrokken willen worden voor de start van het project (91%), maar dat meer dan de helft ook graag betrokken wordt bij de uitvoering. 42% wordt ook graag betrokken bij de evaluatie na afloop van het project.

Wanneer wil je betrokken worden? Meerkeuzevraag (n = 1.668)



Tips en ideeën

Om de vragenlijst af te sluiten is aan invullers gevraagd of zij nog resterende tips, goede ideeën of andere gedachten hebben over hoe de gemeente inwoners kan betrekken, of hoe inwoners de gemeente kunnen betrekken bij plannen. Hier komt vooral het belang van goede communicatie naar voren: invullers geven aan behoefte te hebben aan duidelijke informatie over de participatiemogelijkheden die er zijn, maar ook duidelijke informatie over wat de beïnvloedbare ruimte is. Communicatie is belangrijk in alle fasen van het proces: invullers worden graag vroeg op de hoogte gesteld over welke mogelijkheden er zijn én zij ontvangen graag een goede terugkoppeling achteraf over wat er met hun bijdrage gebeurt.

Een groep invullers geeft daarnaast aan behoefte te hebben aan laagdrempelige en makkelijke manieren om betrokken te zijn of initiatief te tonen. Zij hebben bijvoorbeeld behoefte aan meer kleinere projecten, of snelle manieren zoals (online) vragenlijsten.

Over het algemeen zijn er ook veel invullers die positief te spreken zijn over bestaande participatiemogelijkheden in Arnhem.

Heb je nog tips, goede ideeën of andere gedachten over hoe de gemeente inwoners kan betrekken of hoe jij de gemeente wilt betrekken? Open vraag (n = 298)

"Duidelijk zijn over wat de inbreng is en wat de gemeente hiermee doet. Wie beslist uiteindelijk?"

"Ik zou graag meer terugkoppeling zien van wat er gedaan is met de input van bijvoorbeeld het Digipanel. Ik heb nu vaak het idee dat het voor de vorm is en de gemeente de uitkomst naast zich neerlegt en haar eigen plan trekt."

"Dit soort toegankelijke vragenlijsten zijn nuttig. Posters in buurten waarop de plannen van toepassing zijn."

"De gemeente doet echt haar best om bewoners te betrekken, ik heb het idee dat er echt geluisterd wordt en waar mogelijk er alternatieven gezocht worden."

Onderzoeksverantwoording

Hoofdstuk 4

Het onderzoek was in te vullen van 7 maart tot en met 2 april 2025 via www.betrokkenarnhem.nl. De vragenlijst heeft onderzoeksbureau Citisens opgesteld in samenwerking met gemeente Arnhem. Om aandacht te vragen voor het onderzoek werd er een uitgebreide mix aan online en offline middelen ingezet. Er liep gedurende de gehele looptijd van het onderzoek een online campagne via de kanalen van DPG Media (AD.nl, NU.nl en lokale titels) en Facebook en Instagram. Rechts ziet u een beeld dat gebruikt werd voor de online campagne. Daarnaast werden de gemeentelijke sociale mediakanalen ingezet om het onderzoek onder de aandacht te brengen en werd het Digipanel van gemeente Arnhem uitgenodigd. Ook was er een papieren vragenlijst beschikbaar voor minder digitaal vaardige invullers, die zij konden opvragen via een 0800-nummer, en werd het onderzoek (met een QR-code) gedeeld in de Arnhemse Koerier. Op 10 maart vroegen een tweetal veld-enquêteurs aandacht voor het onderzoek op drie verschillende plekken in Arnhem⁵. Tot slot werd de onderzoekslink gedeeld met verschillende organisaties in Arnhem. Zij reageerden hier positief op en hebben de vragenlijst verspreid onder hun netwerk.

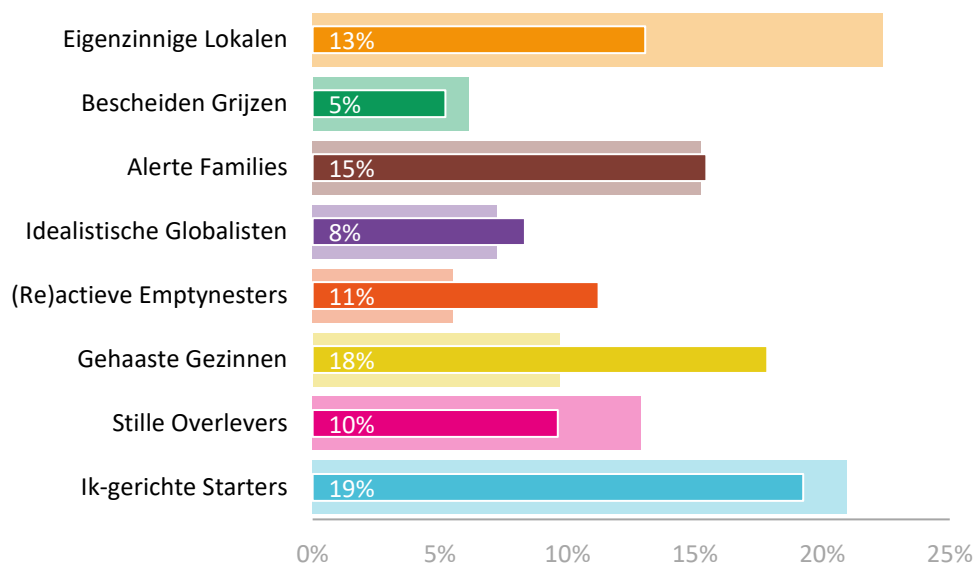


Omdat een groot deel van de invullers afkomstig is uit het Digipanel, kan dit invloed hebben op hun verdere wensen en voorkeuren voor betrokkenheid. Zij zijn immers al gewend om via het Digipanel mee te denken. Daarnaast blijkt dat de helft van de invullers eerder betrokken is geweest via een (online) vragenlijst. Ook dit kan invloed hebben op wensen en voorkeuren. Hierdoor kan sprake zijn van **selectiebias**: de uitkomsten worden beïnvloed doordat een groot deel invullers al bekend is met, of enthousiast zijn over het Digipanel of online participeren.

1.707 invullers vulden de vragenlijst in. Door middel van verschillende verificatiemethoden werden dubbele invullers en invullers van buiten de gemeente uit de resultaten gefilterd. Dit heeft geleid tot een netto respons van 1.688 invullers. Voor een gemeente ter grootte van gemeente Arnhem betekent dit dat de resultaten representatief zijn met een betrouwbaarheidsniveau van 99% en een foutmarge van 4%. Dit houdt in dat met 99% zekerheid kan worden gezegd dat het werkelijke percentage met 4% boven of onder de gerapporteerde percentages ligt.

Alhoewel de grootte van de steekproef groot genoeg is, zien we wel dat bepaalde groepen inwoners ondervertegenwoordigd zijn. De verdeling onder invullers bekijken we door middel van de betrokkenheidsprofielen van Citisens. De betrokkenheidsprofielen bevatten een aantal socio-economische kenmerken. De onderstaande figuur geeft een overzicht van de verdeling van de invullers over de profielen (voorgond), ten opzichte van de verdeling over de gemeente als geheel. Hieruit blijkt dat bijvoorbeeld Eigenzinnige Lokalen en Stille Overlevers ondervertegenwoordigd zijn. Om deze reden wegen we de antwoorden van invullers aan de hand van de betrokkenheidsprofielen. Wegen aan de hand van deze profielen zorgt dat de resultaten een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de gemeente Arnhem als geheel.

⁵ Deze locaties waren: Winkelcentrum Malburgen-Oost, Winkelcentrum Oostburgwal en de sporthal op de Brabantweg.



Figuur: Verdeling van de betrokkenheidsprofielen voor de invullers van dit onderzoek (voorgond) en de gemeente Arnhem als geheel (achtergrond).

	Respons %	Arnhem %
Eigenzinnige Lokalen	13%	22%
Bescheiden Grijzen	5%	3%
Alerte Families	15%	15%
Idealistische Globalisten	8%	7%
(Re)actieve Emptynesters	11%	6%
Gehaaste Gezinnen	18%	10%
Stille Overlevers	10%	13%
Ik-gerichte Starters	19%	21%

Tabel 1: Verdeling van de betrokkenheidsprofielen, invullers en gemeente Arnhem

In deze rapportage wordt uitgesplitst op leeftijdsgroep en de 8-gebieden⁶. De uitsplitsingen in leeftijdsgroepen (15-45 jaar; 45-65 jaar en 65 jaar en ouder) en 8-gebieden hebben voldoende invullers om representatieve uitspraken te doen. Voor de specifieke doelgroep jongeren (<25 jaar) geldt dat het aantal invullers per deelgroep te klein is om representatieve uitspraken te doen. Deze resultaten mogen als indicatief worden beschouwd en worden dan ook alleen tekstueel besproken. In de tabellen hieronder zie je de verdeling van de invullers over de verschillende groepen waar naar is uitgesplitst.

	Respons %
15 tot 45 jaar	15%
<i>Onder de 25</i>	<i>1% (n=14)</i>
45 tot 65 jaar	43%
65 jaar en ouder	41%
Onbekend	0% (n=1)
Gemiddelde leeftijd	59

Tabel: Verdeling van de invullers over de leeftijdscategorieën

	Respons %
CSA	14%
Elden en De Laar	10%
Malburgen	10%
Noord-Oost	16%
Noord-West	24%
Presikhaaf	5%
Schuytgraaf	12%
VKR	11%

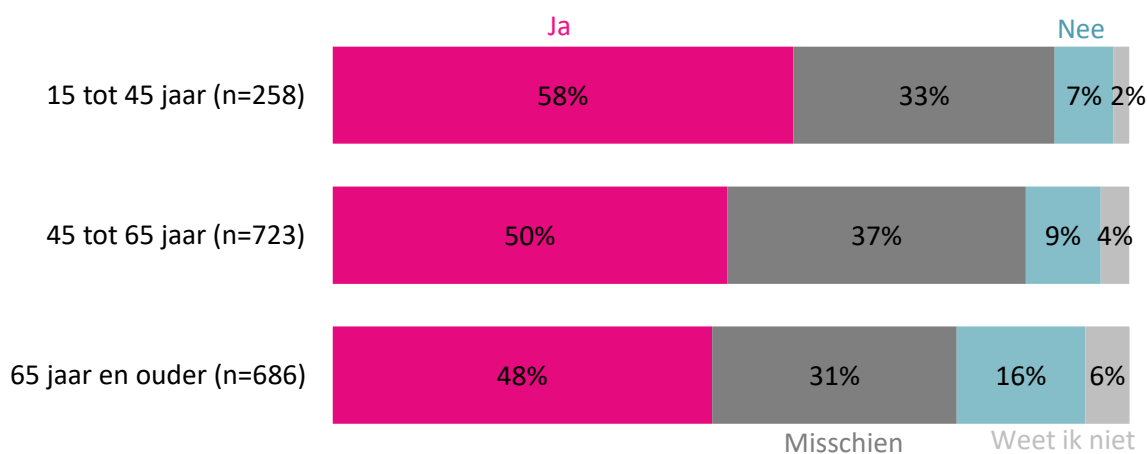
Tabel: Verdeling van de invullers over de 8-gebieden

⁶ 8-gebieden is een van de gebiedsindeling die gemeente Arnhem gebruikt in de eigen databank: www.arnhem.incijfers.nl. De gebieden bestaan uit verschillende wijken. Deze indeling is als volgt:

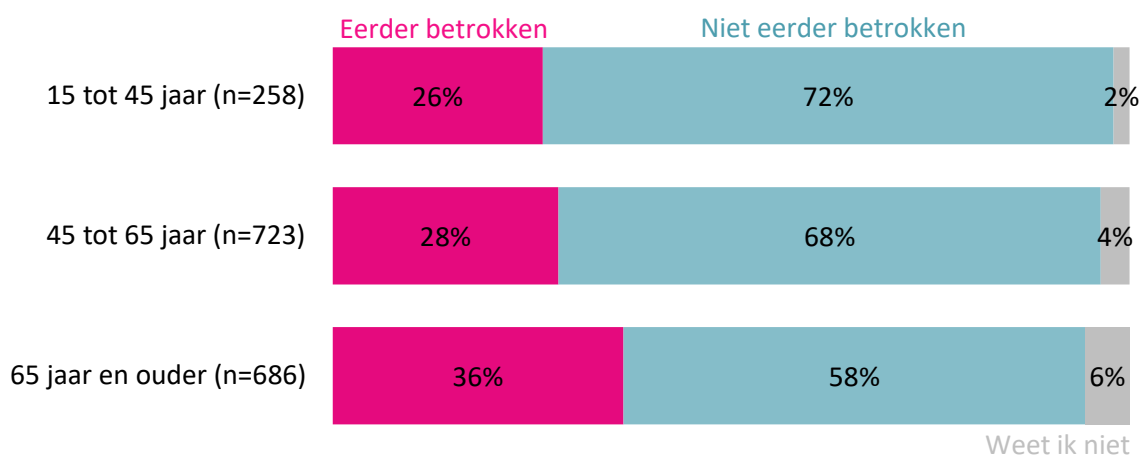
- CSA: Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek
- Presikhaaf: Presikhaaf-West, Presikhaaf-Oost
- Noord-Oost: Velperweg e.o., Alteveer en Cranevelt, Geitenkamp, Monnikenhuisen
- Noord-West: St. Marten/Sonsbeek, Klarendal, Burgemeesterswijk/Hoogkamp, Schaarsbergen, Heijenoord/Lombok, Klingelbeek
- Malburgen: Malburgen-West, Malburgen-Oost (Noord), Malburgen-Oost (Zuid)
- VKR: Vredenburg / Kronenburg, Rijkerswoerd
- Elden en De Laar: Elden, De Laar
- Schuytgraaf en Elderveld: Elderveld, Schuytgraaf

Bijlage

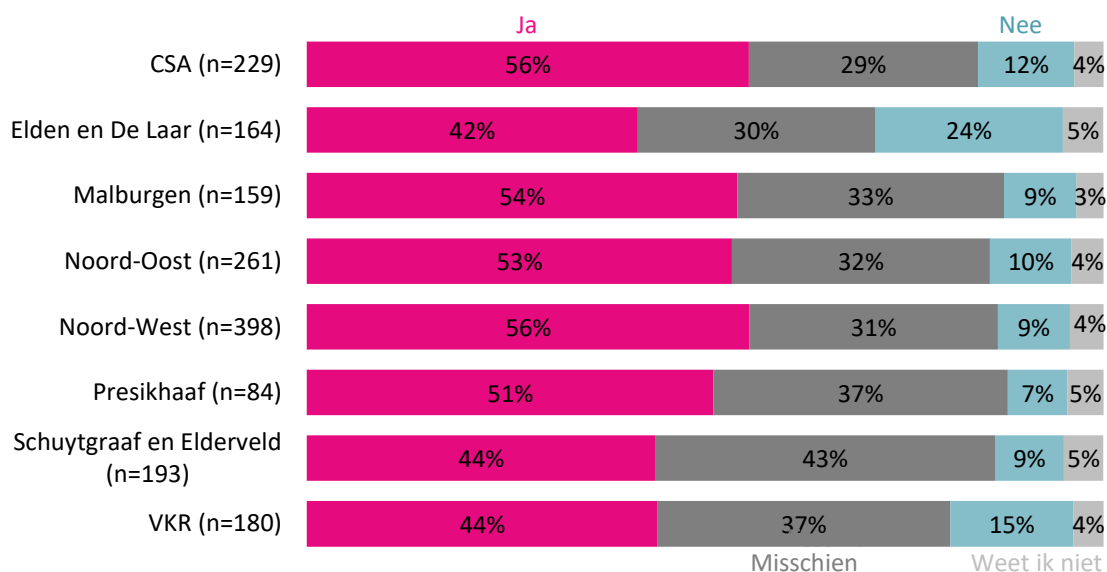
Wil je zelf betrokken zijn bij de gemeente? Enkele keuzevraag, uitgesplitst in leeftijdsgroepen



Eerdere betrokkenheid per leeftijdsgroep Enkele keuzevraag



Wil je zelf betrokken zijn bij de gemeente? Enkele keuzevraag, uitgesplitst in 8-gebieden



Eerdere betrokkenheid per 8-gebieden Enkele keuzevraag

